

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 2

לע"נ גבריאל בן לאה ז"ל • נלב"ע י"ד ניסן תשס"ג

is Dedicated in loving memory of
Gabriel (Cabra) Bildirici

*by his wife Nina Bildirici
and his children & grandchildren*

on the night of the ninth of Tishrei and fasted on the ninth of Tishrei, as well as on Yom Kippur, his fast lasting two days and one night. But it did him no good. For a person is shown a difficult dream in order that he examine his deeds. For the fast comes instead of a sin-offering. Just as a sacrifice does no good without repentance as it says, “The sacrifice of the wicked is an abomination,” ([Proverbs 15:8) so too, a fast for a bad dream does no good without repentance.

חֲלוֹם קָשָׁה בְּלֵיל ט' בְּתִשְׂרֵי וְהִתְעַנָּה בֵּט' בְּתִשְׂרֵי וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים הֲרִי שְׁנֵי יָמִים וְלֵילָה וְלֹא הוֹעִיל לוֹ. לִפִּי שְׁמֹרְאִין לוֹ חֲלוֹם קָשָׁה שִׁיפְשֹׁפֵשׁ בְּמַעֲשָׂיו כִּי הִתְעַנִּית בְּמָקוֹם חֲטָאתָ. מִה קָרְבָן אֵינוֹ מוֹעִיל בְּלֹא תְשׁוּבָה שְׁנֹאמַר: זָבַח רְשָׁעִים תוֹעֵבָה. אִף תַּעֲנִית חֲלוֹם אֵינוֹ מוֹעִיל בְּלֹא תְשׁוּבָה:

Practical Law:

Rambam, Laws of Blessings, Chapter 4

הלכה

הרמב"ם הלכות ברכות פרק ד

(1) If people were drinking [together] and said, “Come, let us say the blessing after a meal” or “Come, let us recite the sanctification of the day [*kiddush*],” they are forbidden to drink until they have said the blessing [after the meal] or the *kiddush*. And if they want to drink again before they say the blessing or the *kiddush*, even though they are not allowed to do so, they must repeat before resuming, the blessing “*borai pri ha-gafen* — Who creates the fruit of the vine,” and then they drink. But if they said, “Come, let us say *havdalah* [the blessing on wine at the conclusion of the Sabbath], they do not have to repeat the blessing. (2) If people were reclining [sitting formally as a group] to drink wine, and a different variety of wine was brought before them; for example, if they were drinking red wine and then they brought black wine, or [if they were drinking] old wine and they brought new, they do not have to say the blessing for the wine a second time. But they say the blessing, “*ha-tov v'ha-maitiv* — [Blessed are You, O Lord our God, King of the universe,] Who is good and does good.”

א הָיָו שׁוֹתִין וְאָמְרוּ בּוֹאוּ וּנְבָרֵךְ בְּרֶכֶת הַמְּזוּן אוֹ בּוֹאוּ וּנְקַדֵּשׁ קְדוּשַׁת הַיּוֹם נְאֻסֵר עֲלֵיהֶם לְשִׁתּוֹת עַד שִׁיבְרֹכוּ אוֹ יִקְדְּשׁוּ וְאִם רָצוּ לְחֹזֵר וְלְשִׁתּוֹת קֹדֶם שִׁיבְרֹכוּ אוֹ יִקְדְּשׁוּ אִף עַל פִּי שְׂאִינִם רְשָׁאִים צְרִיכִים לְחֹזֵר וּלְבָרֵךְ תַּחֲלָה בּוֹרֵא פְרִי הַגֶּפֶן וְאֶחָד כֶּף יִשְׁתּוּ. אֲבָל אִם אָמְרוּ בּוֹאוּ וּנְבַדִּיל אֵין צְרִיכִין לְחֹזֵר וּלְבָרֵךְ: ב הָיָו מְסַבִּין לְשִׁתּוֹת יַיִן וְכֹא לָהֶם מִיַּן יַיִן אַחַר כְּגוֹן שֶׁהָיָו שׁוֹתִין אֲדָם וְהִבִּיאוּ שְׁחֹזֵר אוֹ יִשְׁן וְהִבִּיאוּ חֲדָשׁ אֵינֵן צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרֶכֶת הַיַּיִן פְּעַם שְׁנִיָּה, אֲבָל מְבָרְכִין בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלַךְ הָעוֹלָם הַטּוֹב וְהַמְטִיב:

KI TAVO FOR MONDAY

כי תבא ליום שני

TORAH

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב'ין להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

וַיִּצְלִינָא קָדָם יְיָ אֱלֹהָא
דְּאַבְהָתָנָא וּקְבִיל יְיָ צְלוֹתָנָא
וּגְלִי קְדֻמוֹהִי עֲמִלְנָא וְלֹאֲוִתָנָא

וַנִּצְעַק אֶל־יְדוֹה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע
יְדוֹה אֶת־קוֹלֵנוּ וַיֵּרָא אֶת־עֲנִינֵנוּ וְאֶת־

(7) So we cried out to the Lord, God of our fathers, and the Lord heard our voice

וְדוּחַקְנָא: ח וְאִפְקֵנָא יי
 מִמְצָרִים בִּידָא תְקִיפָא וּבְדַרְעָא
 מִרְמָמָא וּבְחֻזְוֹנָא רַבָּא וּבְכַאֲתִין
 וּבְמוֹפְתִין: ט וְאִיתְנָא לְאַתְרָא
 הַדִּין וַיִּהְיֶה לָנֶאֱתָ אֶרְעָא הַדָּא
 אֶרְעָא עֲבָדָא חֵלֶב וּדְבָשׁ: י וַיִּכְעַן
 הָאֱלֹהִים יְתֵרִישׁ אֲבָא דְאֶרְעָא
 דִּיהִבֵּת לִי יי וְתַחֲתֵנָה קָדָם יי
 אֱלֹהֵךְ וְתִסְגֹּד קָדָם יי אֱלֹהֵךְ:

עֲמַלְנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ: ח וַיִּזְצֹאֵנוּ יְדוּהַ
 מִמְצָרִים בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמַרְאֵ
 גָדֹל וּבְאֵתוֹת וּבְמִפְתֵּי־מַיִם: ט וַיְבִאֵנוּ אֶל־
 הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
 אֶרֶץ זָבַת חֵלֶב וּדְבָשׁ: י וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי
 אֶת־רֵאשִׁית פְּרֵי הָאָדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי
 יְדוּהַ וְהִנְחֵתוּ לִפְנֵי יְדוּהַ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִית
 לִפְנֵי יְדוּהַ אֱלֹהֶיךָ:

and saw our affliction, our toil and our oppression. (8) And the Lord brought us out from Egypt with a strong hand and with an outstretched arm, with great awe, and with signs and wonders. (9) And He brought us to this place, and gave this land to us, a land flowing with milk and honey. (10) And now, behold, I have brought the first of the fruit of the ground which you, O Lord, have given to me. Then, you will lay it before the Lord your God, and prostrate yourself before the Lord your God.

RASHI

(9) [And He brought us] to this place — meaning the Holy Temple (Sifrei 26:9). [The expression המקום הזה must refer specifically to the Holy Temple and not to the Land of Israel in general, because the next phrase in the

verse:] And gave this land to us — is to be understood literally. (10) Then, you will lay it — [The repetition of the expressions והניחו (verse 4 above) and here והנחתו teaches us [that there were two procedures involving laying the hands on the basket and waving it, namely] that the owner takes the basket after the priest has completed waving it; the owner subsequently grasps it in his hand during his declaration, and then repeats the waving procedure.

רש"י

(ט) אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה. זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת
 הָאָרֶץ. כְּמִשְׁמְעוֹ: (י) וְהִנְחֵתוּ. מְגִיד, שְׁנוּטְלוּ אַחַר
 הַנִּפְת (ס"א הַנְּחָת) הַכֹּהֵן, וְאוּחֻזוּ בְיָדוֹ כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא,
 וְחֻזַּר וּמְנִיף:

PROPHETS Isaiah 60

כָּל־צֹאן קִדְרִי יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי נְבָיֹת יִשְׂרָאֵל וְנֹדַד

נְבִיאִים יִשְׁעִיהָ פָּרַק ס
 ז כָּל־צֹאן קִדְרִי יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי נְבָיֹת יִשְׂרָאֵל וְנֹדַד

(7) All the sheep of Keidar shall be gathered to you, the rams of Nevayot shall

יֵעָלוּ עַל־רָצוֹן מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאֲרָתִי אֶפְאֵר: ה מִי־
 אֱלֹהִים כְּעַב תְּעוֹפִינָה וְכִיוֹנִים אֶל־אַרְבְּתֵיהֶם: ט כִּי־
 לִי אֵיִים יִקְווּ וְאֲנִיֹּת תַּרְשִׁישׁ בְּרֵאשֵׁנָה לְהַבִּיאַ
 בְּנֵיךָ מֵרְחוֹק כְּסֶפֶס וְזֶהְבֶּם אֲתֶם לְשֵׁם יְדוּה אֱלֹהֶיךָ
 וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ: י וּבְנֵי בְנֵי־נֹכַר חֲמַתֶיךָ
 וּמַלְכֵיהֶם יִשְׁתַּוְּנֶךָ כִּי בְקֶצֶפִי הִכִּיתֶיךָ וּבְרָצוֹנִי
 רַחֲמַתֶיךָ:

לְאִתְּאָה בְנֵךְ מֵרְחִיק כְּסִפִּיהוֹן וּדְהַבְהוֹן עֲמַהוֹן לְשֵׁמָא דִּינִי אֱלֹהֶךָ וְלִקְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל אַרִי שְׂבַחְךָ: י וּבְנֵי
 בְנֵי עַמֻּמָּא שׁוֹרְךָ וּמַלְכֵיהוֹן יִשְׁמְשׁוּנְךָ אַרִי בְרוּגְזִי אֱלֹקֵיתֶיךָ וּבְרַעוּתִי אֲרַחֵם עֲלֶיךָ:

serve you; they shall be offered up with acceptance on My altar, and I will glorify My glorious house. (8) Who are these that fly like a cloud and like doves to their cotes? (9) For the isles will be hoping for Me, and the ships of Tarshish [as] in the beginning, to bring your sons from afar, their silver and gold with them, in the name of the Lord your God and for the Holy One of Israel, for He has glorified you. (10) And foreigners shall build your walls, and their kings shall serve you, for in My wrath I struck you, and in My grace have I had mercy on you.

RASHI

רש"י

(7) **The rams of Nevyot** — *the name of a place.* (8) **Like a cloud** — *like light clouds, which speed along.* (9) **Isles** — *[I.e.] the inhabitants of the isles. And the ships* — *the ships that come from Tarshish. [As] in the beginning* — *Like "as in the beginning," meaning, in the days of Shlomoh. Tarshish* — *the name of the sea. In the name of the Lord your God* — *that is called upon you.*

Writings Psalms 45

כתובים תהלים פרק מה

יג וּבַת־צֹר | בְּמִנְחָה פָּנֶיךָ יַחְלוּ עֲשִׂירֵי עָם: יד כָּל־
 יג וַיְתִבִי כַרְפָּא דְצוֹר

(13) And, O daughter of Tyre, the richest of the people shall entreat your favor

RASHI

רש"י

(13) **Shall your favor** — *[This means,] יג פָּנֶיךָ יַחְלוּ. וּבְקֶשׁוֹ: עֲשִׂירֵי עָם. שְׂדָה לְעַת עֲתָה*

כְּבוֹדָהּ בַּת־מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה: בְּתַקְרוּבָתָא יִיתוּן וְאַפְיֵךְ
 טו לְרִקְמוֹת תּוֹבֵל לְמֶלֶךְ בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ
 מוֹבְאֹת לָךְ: טז תּוֹבֵלְנָה בְּשִׂמְחַת וְגִיל תְּבֹאֵינָה
 בְּהִיכַל מֶלֶךְ:

לבושיהון: טו בְּלוּשֵׁי צִיּוּרִין יְקָרְבוֹן קוֹרְבָנֵיהוֹן קָדָם מֶלֶכָּא דְעֵלְמָא וְשֹׁאֵר חַבְרֵיהוֹן דִּי מִתְפַּדְרִין בִּינֵי
 עַמְמֵיָא יִתִּיתֵן בְּחֻדָּא לְוֹתֵךְ לִירוּשָׁלַם: טז יִתִּיתֵן בְּחֻדָּן וְתוֹשְׁבַתְתָּא וְיַעֲלוּן בְּהִיכַלָּא דְמֶלֶךְ עֲלֵמִין:

with a gift. (14) All glorious is the king's daughter within the palace; her clothing is of checkered work inlaid with gold. (15) She shall be led to the king on richly woven stuff, the virgins, her companions in her wake, being brought to you. (16) They shall be led with gladness and rejoicing, they shall enter into the king's palace.

RASHI

they shall request. The richest of the people — [I.e.,] *who are at present the richest of the people.* (14) **All glorious ...** — *Those upon whom all glory is dependent. Within the palace* — *that they conduct themselves modestly, and their garments are regarded as the checkered work inlaid with gold of the High Priests.* (15) **On richly woven stuff** — *in their [finely] woven clothing will they bring gifts to the king.* **The virgins, her companions** — *from the non-Jewish nations will go* — **in her wake** — *after them.* (16) *תובלנה means they shall be led.*

רש"י

עֲשִׂירִים שְׁבַעִם: (יד) כָּל כְּבוֹדָהּ וְגו'. אֹתָן שֶׁל כְּבוֹד
 תְּלוּי בָהֶן: פְּנִימָה. שְׁנֵהֲגוּ עַצְמָם בְּצַנִּיעוּת וּבְגִדֵיהֶם
 הַשּׁוֹבוֹת מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב שֶׁל כְּהֵנִים גְּדוּלִים: (טו)
 לְרִקְמוֹת תּוֹבֵל. בְּבִגְדֵי רִקְמָה וְיִבִּיאוּם מִנְחָה לְמֶלֶךְ:
 בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ. מְאֻמּוֹת יִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם:
 (טז) תּוֹבֵלְנָה. יִהְיוּ מוֹבְאֹת:

Mishnah Beitzah, chapter 3

משנה ביצה פרק ג

(1) A person may not catch fish in a fish pond on a Festival [this is hunting, a forbidden labor, which is more like reaping, rather than cooking and therefore, is not included in the dispensation of preparing food on a Festival], nor may he give them food [because they can look after themselves]. But a person may catch venison or game from animal pens [which had already been in the pen from before the Festival], and a person may put food before them. Rabban Shimon

א אין צדין דגים מן הַפִּיכְרִין בְּיוֹם טוֹב, וְאִין גּוֹתְנִין
 לְפָנֵיהֶם מְזוּנוֹת. אֲבָל צְדִין חַיָּה וְעוֹף מִן הַפִּיכְרִין,
 וְנוֹתְנִין לְפָנֵיהֶם מְזוּנוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר,

רבנו עובדיה מברטנורא

א אין צדין דגים. אע"ג דשחיטה ואפיה ובישול מאבות מלאכות הן והותרו לצורך יו"ט, צידה דמייא לקצירה, וקצירה לא הותרה ביו"ט. ביברין של דגים. הן בריכות של מים שדגים מתגדלים שם: ביברין של חיות. קרפיונות מוקפין גדר סביב ומביאם שם חיות, ויולדות ומתגדלות שם: ואין נותנין. לפני הדגים מזונות, דאפשר להם בלא מזונות, ואין מזונותן עליך: אבל צדין חיה ועוף. המוכנים מאתמול: מן הביברין הקטנים. שאין מחוסרים צידה. ורבן שמעון בן

ben Gamliel says, Not all pens are alike. This is the general rule: Wherever hunting is still necessary, it is forbidden, but where hunting it not necessary, [i.e., as in a small cage where one must only capture the animal] it is permitted. (2) If traps for wild animals, birds, or fish were set on the eve of the Festival, a person may not take from them on the Festival, unless he knows that they were [already] caught on the eve of the Festival; [however, if this is in doubt, it is prohibited. Rabban Gamliel however, permits when in doubt,] and it once happened that a certain non-Jew brought fish [of which there was a doubt as to when they were caught] to Rabban Gamliel, who said: "They are permitted, but I do not wish to accept [them] from him [because he disliked the person]." (3) An animal at the point of death [which is not needed for one's meal] may not be slaughtered [on a Festival] unless there is sufficient time on that day to eat of it, a *ka-zayit* of roasted meat. Rabbi Akiva says, Even [if there is only time to eat] a *ka-zayit* of raw meat [taken] from the place of slaughtering [i.e., from the neck, which does not require time for butchering; the law however is not in accordance with Rabbi Akiva]. If he slaughtered it [any animal] in the field, he may not bring it in on a pole or barrow [requiring two people to carry it, since this is disrespectful to the sanctity of the Festival], rather he brings it by hand, limb by limb. (4) If a [blemished] firstborn [animal which had not yet been inspected for its defect] fell into a pit [on a Festival], Rabbi Yehudah says, Let an expert go down and inspect [it,

לא כל הביבין שוין. זה הפלל, כל המחסר צידה אסור, ושאינו מחסר צידה מתיר: ב מצודות היה ועוף ודגים שעשאון מערב יום טוב, לא יטול מהן ביום טוב, אלא אם כן יודע שנצודו מערב יום טוב. ומעשה בנכרי אחד, שהביא דגים לרבן גמליאל, ואמר, מתרין הן, אלא שאין רצוני לקבל הימנו: ג בהמה מסכנת לא ישחוט, אלא אם כן יש שהות ביום לאכל ממנה כזית צלי. רבי עקיבא אומר, אפלו כזית חי מבית טביחתה. שחטה בשדה, לא יביאנה במוט ובמוטה. אבל מביא בידו אברים אברים: ד בכור שנפל לבור, רבי יהודה אומר, ירד ממחה ויראה, אם

בנו עובדיה מברטנורא

גמליאל לאו לאפלוגי אתנא קמא אתא, אלא לפרושי: כל המחוסר צידה. שצריך לבקש תחבולה כדי לתפסו. וכל דרהיט בתריה ומטי ליה בחד שחיה, לא הוי מחוסר צידה. ואי לא, הוי מחוסר צידה: ב ומעשה בנכרי אחד. חסורי מחסרא והכי קתני, ספק מוכן אסור, ורבן גמליאל מתיר, ומעשה בנכרי אחד וכו'. ואין הלכה כר"ג. אלא פירות ודגים שהובאו ביום טוב ספק נלקטו היום ספק מאתמול, ספק ניצודו היום ספק מאתמול, אסורים. וכל שאסור לאכלו אסור לטלטלו. ואם צורתן מוכחת עליהן כגון פירות דכמושיין שאי אפשר שנלקטו היום, וכן דגין שהביאום ממקום רחוק שאי אפשר שניצודו היום, מותרים. ודבר מוכן שבא מחוץ לתחום בשביל ישראל, אסור לאותו ישראל שהובא בשבילו ולכל בני ביתו, ומותר לישראל אחר. ופירות או דגים שנתלשו או ניצודו ביום טוב ראשון, מותרין לערב בליל יום טוב שני בכדי שיעשו. חוץ משני ימים טובים של ראש השנה שהם אסורים עד מוצאי יום טוב שני בכדי שיעשו. ופירוש כדי שיעשו, כדי שיתלשו הפירות ממקום שנתלשו ויביאו אותם מן המקום שהביאום. ועיר שדלתותיה נעולות בלילה, צריך שימתין לבוקר בכדי שיעשו: אלא שאין רצוני לקבל ממנו. שאני שונא אותו: ג בהמה מסוכנת. שהוא ירא שמא תמות. ואינו צריך לה שכבר טעד סעודתו: לא ישחוט. אלא אם כן יודע שיש שהות ביום לאכול כזית צלי הימנה: מבית טביחתה. שהוא מזומן ומופפש מעורו ועומד. ואין הלכה כרבי עקיבא: לא יביאנו במוט ובמוטה. בשני בני אדם. משום דאושא מלתא ומזלול בכבוד יום טוב: ד בכור שנפל לבור. בכור בעל מום שלא הראהו לחכם מערב יום טוב מבעוד יום להתיירו, ונפל לבור ביום טוב וירא שמא ימות שם: ירד מומחה.

for defects]: if it has a [permanent] defect [from before the Festival], he may bring it up and slaughter it; but if not, he may not slaughter it [even though it may now have a new permanent defect thereby disqualifying it as a sacrifice, since yesterday, prior to the Festival, it didn't have the disqualifying defect, it is *muktzah*]. Rabbi Shimon says, Whenever its defect was not observed on the day before the

Festival, it is not considered prepared [from before the Festival, i.e., a defect may not be examined for possible use on the Festival, since this resembles judging monetary issues on a Festival which is forbidden, for if it were judged a defect it would now change the status of the sanctity of the animal]. (5) If a [sanctified] animal died [on a Festival], it may not be moved from its place [since one may not derive any use from it, it is *muktzah*. However, a non-sanctified animal, which was ill before the Festival and the owner had expected its death; if it died on the Festival its carcass may be fed to dogs]. It once happened that they asked Rabbi Tarfon concerning this and concerning *challah* that had become unclean [which may not be used or destroyed on the Festival, not even as fuel since it is forbidden to destroy disqualified sacred items on a Festival]. He went into the Study Hall and asked, and they answered him: They may not be removed from their place. (6) One may not on a Festival be counted as having a share in an animal [i.e., one does not set a price for two or three people to say this animal is worth 3 *zuzim*, a *zuz* for each, for this would be like conducting a transaction on the Festival] at the outset, but [people] may be counted in on the eve of the Festival as having a share of the animal, and they slaughter it [on the Festival, without discussing its price, etc.] and divide it between them. Rabbi Yehudah says, A man may weigh meat [on a Festival, in one pan of the scales]

יש בו מום, יעלה וישחוט. ואם לאו, לא ישחוט. רבי שמעון אומר, כל שאין מומו נכר מבעוד יום, אין זה מן המוכן: ה בהמה שמתה, לא יזונה ממקומה. ומעשה ושאלו את רבי טרפון עליה ועל החלה שנטמאה. ונכנס לבית המדרש ושאל, ואמרו לו, לא יזים ממקומם: ו אין נמנין על הבהמה לכתחלה ביום טוב, אבל נמנין עליה מערב יום טוב ושוחטין ומחלקין ביניהן. רבי יהודה אומר, שוקל אדם בשר

רבנו עובדיה מברטנורא

שבקי להבחין בין מום קבוע למום עובר: ויראה. מום שהיה בו מאתמול. אם מום קבוע הוא: יעלה וישחוט. דמשום מוקצה ליבא, דמאתמול דעתיה עליה: ואם לאו לא ישחוט. הכי קאמר, ואם לאו דאותו מום שהיה בו מערב יום טוב לא היה קבוע, אלא היום נעשה בו מום קבוע, אפילו עבר והעלהו לא ישחוט. ולא אמרינן מאתמול הוה דעתיה עליה וכיון שיש בו עכשיו מום קבוע נשחטה, דהואיל והמום של אתמול לא היה קבוע, מוקצה מחמת איסור הוא: אין זה מן המוכן. לאו משום מוקצה אסר ליה, דהא לית ליה לר' שמעון מוקצה, אלא מפני שמתירו ביום טוב הוה ליה כמתקנו ונראה כדן דין, דגזור ביה משום שבות. והכי קאמר, אין התרתו היתר ואינו מוכן להיות כשר: ה בהמה שמתה. בבהמת קדשים מיירי, כדקתני עליה ועל החלה שנטמאת. ובהמת קדשים שמתה אסורה בהנאה וטעונה קבורה הלכך לא יזונה ממקומה. אבל בהמת חולין מחתכין אותה לפני הכלבים. והני מילי, שהיתה מסוכנת מאתמול דדעתיה עילוה. אבל לא היתה מסוכנת מאתמול אף בהמת חולין לא יזונה ממקומה: החלה שנטמאת. אינה ראויה לכהן ביום טוב אף להסקה או לתנה לכלבו, דאין מבערין קדשים מן העולם ביום טוב: ו אין נמנין. אין פוסקים דמים להיות שנים שלשה בני אדם אומרים בהמה זו בשלשה זוזים זו לכל אחד: ושוחטין ומחלקים ביניהן. למחצה לשליש ולרביע ואין מזכירין פיסוק דמים: שוקל אדם בשר. אע"פ שאסור לשקול בליטרא דהוי

against a utensil or against a butcher's chopper [in the other pan of the scales, but not with actual weights, for that would resemble doing business]. But the Sages say, A person may not look at [i.e., use] the pair of scales at all. (7) A person may not sharpen a knife on a Festival [with a sharpening tool], but he may draw it over another knife [to sharpen it, because this is different from normal weekday practice]. A person may not say to the butcher, "Weigh me a dinar's worth of meat" [money may not be mentioned on a Festival], rather he slaughters [the animal] and they divide it among themselves [without mentioning a price]. (8) A person may say [on a Festival] to his fellow, "Fill for me this vessel," [even if it is a measuring vessel] but not with a measuring vessel [used previously by the storekeeper for sales]. Rabbi Yehudah says, If it was a measuring-vessel [even though he did not use it yet for any previous sales], he may not fill it. It was related of Abba Shaul ben Batnit that he used to fill up his measures on the eve of a Festival and give them to his customers on the Festival [to avoid the prohibition of measuring on the Festival]. Abba Shaul says, He used to do so on the intermediary days of a Festival too, on account of the clearness of measure [i.e., to insure correct measure after settling of the foam but not because of a prohibition]. But the Sages say, He would also do so [fill the measures the preceding day, in order to free up his time to answer questions asked to him by students,] on an ordinary day, for the sake of the draining of the measures [he would turn his vessels upside down into the vessels of his customers, to insure that nothing remained behind in the measuring vessel]. A person may go to a shopkeeper whom he generally patronizes [who would trust him to settle the account after the Festival] and say to him, "Give me [so many, stating the number] eggs and nuts;" for this is the

כנגד הכלי או כנגד הקופיץ. והכמים אומרים, אין משגיחין בכף מאזנים כל עקר: ז אין משחיזין את הסכין ביום טוב, אבל משיאה על גבי חברתה. לא יאמר אדם לטבח, שקול לי בדינר בשר, אבל שוחט ומחלקים ביניהן: ח אומר אדם לחברו, מלא לי כלי זה, אבל לא במדה. רבי יהודה אומר, אם היה כלי של מדה, לא ימלאנו. מעשה באבא שאול בן בטנית, שהיה ממלא מדותיו מערב יום טוב ונותן ללקוחות ביום טוב. אבא שאול אומר, אף במועד עושה כן מפני ברוי המדות. והכמים אומרים, אף בחל עושה כן, מפני מצוי המדות. הולך אדם אצל חנוני הרגיל אצלו, ואומר לו, תן לי ביצים ואגוזים במנין, שכן

רבנו עובדיה מברטנורא

מעשה חול, מותר לשקול כנגד הכלי וכנגד הקופיץ ולמחר יראו הקופיץ והכלי כמה משקלו: והכמים אומרים אין משגיחין. אין מעיינין: בכף מאזנים כל עיקר. ואפילו לשמור הבשר מן העכברים אסור לשום אותו בכף מאזנים. והלכה כחכמים: ז אין משחיזין את הסכין. ברחים או במשחות: אבל משיאה על גבי חברתה. דמשנה מדרך חול: ח אבל לא במדה. בכלי המיוחד למדה שמודד ומוכר בו. אבל אם אינו מיוחד לכך אף על פי שעומד למדה שכשישבר זה שהוא מודד בו יעמוד זה תחתיו מותר למלאותו: אם היה כלי של מדה. אע"פ שעדיין לא יחוד לכך לא ימלאנו. ואין הלכה כר' יהודה: ממלא מדותיו מערב יום טוב. לפי שאין מודדין ביום טוב: אף בחול המועד עושה כן. מפני ביטול בית המדרש. שהיו רבים באים לשאול הימנו במועד שאין טרודין במלאכה. והיה ממלא מדותיו בלילה שאינו זמן בית המדרש כדי שיהא פנוי ביום: מפני מצוי המדות. כשהיה מוכר שמן היו לו מדות הרבה ומביאין הלקוחות כליהן ומודד לכל אחד ואחד במדה לעצמו, ומתמצות והולכות לתוך כליהן כל

way of a householder to reckon in his own home [and mentioning the quantity of the item, rather than its price, does not particularly give it the appearance of a purchase].

רבנו עובדיה מברטנורא

הלילה כדי שלא ישאר לו השמן המודבק בשולי המדה ובדפנותיה ונמצא גזול את הלוקוחות:

Gemara Beitzah 25a

גמרא ביצה דף כה.

Rammi bar Abba said: Flaying and cutting up [is required] in the case of a burnt-offering [before the meat is placed on the altar], and the same is the case for butchers [that the animal must be flayed and cut up before the meat is sold]: By this the Torah teaches good manners, that one should not eat meat before flaying and cutting up. What does he inform us [does he merely teach good manners, or does he teach a prohibition]? [Rammi bar Abba] merely teaches us good manners, as it was taught: A man should not begin to eat leek or onion from the top side, but from the leaves; and if he did eat, he is a glutton [here too, if one hastens to eat before the animal is flayed, he is a glutton]. Likewise, a man should not drink his cup of

wine in one draught; and if he did so, he is considered a guzzler. Our Rabbis taught: He who drinks his cup, in one draught is greedy; in two [draughts] is well-mannered; in three [draughts] is haughty. Rammi bar Abba further said: The *chatzuvah* [a shrub, with deep straight roots, used to mark boundaries] cuts off [on judgment day] the feet of criminals [who remove boundaries and do not learn from the *chatzuvah* to be straight]; the [law concerning] young trees [which may not be eaten the first three years, see Leviticus 19:23] cuts off the feet of butchers [who eat of the meat of an animal before it has been flayed] and of those having relations with menstruant women [before they go to the *mikvah*; patience is required in all three instances]; the lupine [which is so bitter that it must be cooked seven times prior to eating, like the seven idols worshipped by Israel in the following verse] will cut off the feet of the enemies of Israel [a euphemism for Israel itself], for it is said: “And the Children of Israel again did that which was evil in the sight of the Lord, and served the Be'alim and the Ashtarot, and the gods of Aram, and the gods of Zidon, and the gods of Moav, and the gods of the children of Ammon, and the gods of the Philistines, and they forsook the Lord, and served Him not.” (Judges 10:6) From the implication of “and they forsook

אמר רמי בר אבא. הפשט ונתוח בעולה והוא הדין לקצבים. מכאן למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר קדם הפשט ונתוח. מאי קא משמע לן אורח ארעא קא משמע לן כדתניא לא יאכל אדם שום ובצל מראשו אלא מעליו ואם אכל הרי זה רעבתן פיוצא בו. לא ישתה אדם כוסו בבת אחת ואם שתה הרי זה גרגרן. תנו רבנן: השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן שנים דרך ארץ שלשה מגסי הרוח. ואמר רמי בר אבא: תצובה מקטע רגליהון דרשיעיא. נטיעה מקטע רגליהון דקצבין ודבועלי נדות. תורמוסא מקטע רגליהון דשנאיהון של ישראל שנאמר (שופטים י' ויסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ויעבדו את הבעלים ואת העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני עמון ואת אלהי פלשתים ויעזבו את ה' ולא עבדוהו. ממשמע שנאמר

the Lord,” do I not know that “they served Him not?” Then why does the text say, “and they served Him not?” Rabbi Elazar said: The Holy One, blessed be He, said, My children have not even treated Me like the lupine which is boiled seven times and eaten as a dessert [in the end, it is sweet, but Israel, after having been punished and angering Me seven times, still rebel and make Me bitter towards them again]. A Tanna taught in the name of Rabbi Meir: Why was the Torah given to Israel? Because they are impetuous [and the Torah was needed to discipline them]. The School of Rabbi Yishmael taught: “From His right hand — a fiery Law for them” (Deuteronomy 33:2) — the Holy One, blessed be He, said: These are worthy to be given the fiery law. Some say: The customs of these are like fire, for had not the Torah been given to Israel, no nation or tongue could withstand them. And this is what Rabbi Shimon ben Lakish said: There are three distinguished in strength [fierceness]: Israel among the nations [but their strength is tempered by the Torah], the dog among animals, [and] the cock among birds. Some say: Also the goat among small cattle. And some say: Also the caper [which grows rapidly] among shrubs.

ויעזבו את ה' איני יודע שלא עבדוהו ומה תלמוד לומר ולא עבדוהו? אמר רבי אלעזר: אמר הקדוש ברוך הוא אפלו כתורמוס הזה ששולקין אותו שבע פעמים ואוכלין אותו בקניה סעדה לא עשאוני בני. תנא משמיה דרבי מאיר מפני מה נתנה תורה לישראל? מפני שהן עזין. תנא דבי רבי ישמעאל (דברים לג) מימינו אש דת למו. אמר הקדוש ברוך הוא: ראויין הללו שתנתן להם דת אש איכא דאמרי דתיהם של אלו אש. שאלמלא לא נתנה תורה לישראל אין כל אמה ולשון יכולין לעמד מפניהם והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש: שלשה עזין הן: ישראל באמות, קלב בחיות, תרנגול בעופות. ויש אומרים אף עז בבהמה דקה. ויש אומרים אף צלף באילנות:

וזהר אמור דף צ"ח ע"ב

בהדש השביעי באחד להדש. רבי יצחק פתח (תהלים פא) תקעו בהדש שופר בכסה ליום חגנו. וזכאין אנון ישראל דקדשא בריך הוא קריב לון לגביה מן כל אומין עובדי בוכבים ומזלות ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה. הדיא הוא דכתיב (יהושע כד) ויאמר יהושע אל כל העם בה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנחר ישבו אבותיכם מעולם. לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתיב (שם) ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנחר וגומר הני קראי אית לאסתכלא בהו וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכל שבין יהושע אלא אורייתא בלא סתים וגליא כמה דשמא קדישא סתים וגלין בגין דאורייתא בלא שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגליא אי ישראל ויהושע הוו ידעי אמאי כתיב בה אמר יי אלא ודאי סתימא דמלה מיבו סגי עבד קדשא בריך הוא בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועבדי לון רתיבא קדישא עלאה ליקרניה ואפיק לון מוג נהרא עלאה יקינרא קדישא בוצינא דכל בוצינין בגין דיתעטר בהו הדיא הוא דכתיב בה אמר יי בעבר הנחר ישבו אבותיכם מעולם הנחר ההוא נחר דאשתמודע ואתידע מעולם מאי קא בעי אלא לאחזאה חכמתא מעבר הנחר מעולם אלא ההוא נחר עולם אקרי ועל דא בעבר הנחר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה מיבו וקשוט דעבד קדשא בריך הוא לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנחר מאי קא מורי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נחר כמו יצחק דאתדבק ביה בסמרא לאתתקפא. תא חזי האי נחר אף על גב דלאו איהו דינא דינין נפקי מסמריה ואתתקפו ביה וכד יצחק אתתקף (בדניו) בבנוי כדין עלאין ותמאין מתכנפי לדינא וכרסאי דדינא אתתקון ומלכא קדישא יתיב על

בְּרַסְיָא דְדִינָא וְדִאִין עֲלָמָא כְּדִין תְּקַעוּ בְּהַדְרֵשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם הַגָּנוּ וְכֵאִין אַנוּן יִשְׂרָאֵל דִּי דְיָדְעִין לְסַלְקָא
בְּרַסְיָא דְדִינָא וְלִתְקַנָּא בְּרַסְיָא דְרַחֲמֵי וּבִמְהָ בְּשׁוֹפָר:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapters 228, 229

ספר חסידים סימן רכח רכט

That which is written, “And he will be forgiven” (Leviticus 5:13,26) when one brings a sacrifice for deliberate wrongdoing in regard to an oath of witness or an oath concerning property left in his care, or concerning a betrothed maidservant — this forgiveness occurs only if he has repented. One brings a sacrifice for sins committed in error. And if one does not bring a sacrifice, he is punished for it, even though it was not intentional. If a human king of flesh and blood decreed not to exchange money, and someone erred and exchanged money, and the king heard about it, could he say that he had made a mistake? Would the king accept it from him or show him favor to exempt him from punishment? It is the same in this case, before the King of kings, the Holy One, blessed be He: he cannot say before the angel that it was a mistake (Ecclesiastes 5:5). If one keeps a fast because of a bad dream on the Sabbath, and the next day is the New Moon or the intermediate day of a Festival, or Purim or Chanukah, he should not fast. But afterward, he should fast one day for the fact that he fasted on the Sabbath. But if he fasted because of a dream on a Festival, and it was the last day of the Festival, he should fast the next day. One who keeps a fast because of a dream on the Sabbath should not say in his prayers “answer us” [*aneinu*, the paragraph inserted into the *shemoneh esrei* prayer on a fast day], because he cannot say “on the fast day of our affliction” or “we are in great anguish,” because it is not possible to say this on the Sabbath. When a fast day on which *va'yichal* (Exodus 32:11-14; 34:1-10) is read occurs on a Friday, it is not good if they go to the synagogue while it is still day, and eat while it is still day. Therefore, it is good if they delay [the Friday night service] and complete [the fast].

מַה שְׁכָתוּב וְנִסְלַח לוֹ בְּשֶׁהֵבִיא קָרְבָן עַל
הַמִּזֵּיד בְּשָׁבוּעַת הָעֵדוּת וּבְשָׁבוּעַת הַפְּקוּדוֹן
וּבְאֲשֶׁם שְׁפָחָה חֲרוּפָה זֶהוּ כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה
תְּשׁוּבָה עַל הַשְּׂגָוֹת מִבִּיאִין קָרְבָן וְאִם אִין
מִבִּיאִין קָרְבָן נִעְנָשִׁים עָלֶיהָ אַף עַל פִּי
שְׂאִין כּוֹנְתוֹ לִכְךָ. מְלַךְ בְּשֵׁר וְדָם שְׂגֹזֵר
שְׁלֵא לְהַחֲלִיף מַעוֹת וּשְׂגָה אַחַד וְהַחֲלִיף
וְשָׁמַע הַמֶּלֶךְ הַיּוֹכֵל לֹאמַר שְׂגִיתִי הִירְצָהוּ
אוֹ הִישָׂא פָּנִים לְפָטֵר גַּם עֵתָה בְּדַבֵּר הַזֶּה,
כֵּן לְפָנֵי מְלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבַלְתִּי לֹאמַר לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי שְׂגָגָה
הִיא: הַמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבַּת תַּעֲנִית חֲלוּם וְלִמְחָר
רֵאשׁ חֲדָשׁ אוֹ חֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד אוֹ פּוּרִים אוֹ
חֲנֻכָּה לֹא יִתְעַנֶּה אֶלָּא אַחַר כֵּךְ יִתְעַנֶּה יוֹם
אַחַד עַל שֶׁהִתְעַנֶּה בְּשַׁבַּת. אֲבָל אִם
הִתְעַנֶּה בְּיוֹם טוֹב בְּשֶׁבִיל חֲלוּם וּבְיוֹם טוֹב
אַחֲרוֹן לְמַחֵר יִתְעַנֶּה. מִי שֶׁיִּתְעַנֶּה בְּשַׁבַּת
תַּעֲנִית חֲלוּם לֹא יִתְפַּלֵּל עֲנָנוּ כִּי לֹא יוֹכֵל
לֹאמַר בְּיוֹם צוּם תַּעֲנִיתוֹ וּבִצְרָה גְדוֹלָה
אֲנַחְנוּ, כִּי לֹא יִתְכַּן לֹאמַר כֵּן בְּשַׁבַּת. בְּשַׁחַל
בְּשֵׁשִׁי יוֹם תַּעֲנִית שְׁקוּרִין בּוֹ וַיַּחַל. (אז טוב
יִלְכוּ מִבְּעוֹד יוֹם לְבֵית הַכְּנֶסֶת וַיֵּאכְלוּ
מִבְּעוֹד יוֹם לְכָךְ טוֹב אִם שְׁלֵא לְאַחַר וְלֹא
לְהַשְׁלִים):

הלכה

Practical Law:**Rambam, Laws of Blessings, Chapter 4**

הרמב"ם הלכות ברכות פרק ד

(1) One does not recite a blessing on any kind of food or beverage before it is set down before him. But if he said the blessing, and afterwards they set it down before him, he must recite the blessing once again. If one took food and said the blessing on it, and it fell from his hand and was burned up or carried away by the river, he takes another one and repeats the blessing on it, even if it is the same type [of food as the former]. And he must say [as soon as the first food is lost,] Blessed is the name of His glorious majesty forever and ever [— ברוך שם ועד כבוד מלכותו לעולם ועד] on the first blessing, so as not to be saying the name of Heaven [God] in vain. A person may stand by a water pipe, say the blessing and then drink, even though the water that was before him at the moment [that he recited] the blessing is not the same water that he drinks, since this was his intention at the outset. (2) Things that come during a meal and are because [i.e., part] of the meal do not require a blessing before or after them, since the blessing on the bread before and the blessing after the meal at the end exempt all of it, as it is all subsidiary to the meal. But things that are not because of the meal that come during the meal [e.g., fruit], require a blessing before them, but not afterwards. And things that are served after the meal (see HaGaot Maimoni), whether or not

א אין מברכין על אוכל מן האוכלין ולא על משקה מן כל המשקין עד שיבא לפניו ואם ברח ואחר כך הביאו לפניו צריך לחזור ולברך. נטל אכל וברך עליו ונפל מידו ונשרף או שטפו נהר נוטל אחר וחוזר ומברך עליו אף על פי שהוא מאותו המין וצריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. על ברכה ראשונה כדי שלא להוציא שם שמים לבטלה. עומד אדם על אמת המים ומברך ושונה אף על פי שהמים שהיו לפניו בשעת הברכה אינם המים ששתה מפני שלכך נתבונן תחלה; ב דברים הבאים בתוך הסעודה והן מחמת הסעודה אינן צריכים ברכה לפניהם ולא לאחריהם אלא ברכת המוציא שבתחלה וברכת המזון שבסוף פוטרת הכל שהכל טפלה לסעודה. ודברים שאינן מחמת הסעודה שבאו בתוך הסעודה טעונין ברכה לפניהם ולא לאחריהם. ודברים הבאים לאחר הסעודה בין מחמת הסעודה בין שלא מחמת הסעודה טעונין ברכה לפנייהם ולאחרייהם; ג בשבתות ובימים טובים ובסעודת הקזת הדם ובשעה שיצא מן המרחץ וכיוצא בהן שאדם קובע סעדו על היין אם ברח על היין שלפני המזון פטר את היין ששתה לאחר המזון קדם שיברך ברכת המזון, אבל בשאר הימים צריך לחזור ולברך בתחלה על היין שלאחר המזון. בא להן יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו שאין בית הבליעה פנוי שיענו אמן ואינו פוטר את היין שלאחר המזון:

they are because of the meal, require a blessing before and after them. (3) On the Sabbath and Festivals, and at the meal that one makes after bloodletting, after one has left the bath house, or on similar occasions when one makes the wine an integral part of his meal; if he says a blessing on the wine before the food [e.g., *kiddush* on Sabbath] he exempts the wine that he drinks after the food, before he says the blessing after a meal. But on other days, he must again say the initial blessing on the wine that is after the food. If wine is served during a meal, each person says the blessing by himself, because the esophagus is not clear to enable them to answer Amen [if one person were to say the blessing for all of them]. And it does not exempt [from a blessing,] the wine that is served after the food (see HaGaot Maimoni).